

YEŞİL İNOVASYON UYGULAMALARI AÇISINDAN BANKACILIK SEKTÖRÜ

Dr. Filiz Yılmaz

Yıldız Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

filiz.yilmaz@yildiz.edu.tr, filiz.yilmaz@ito.org.tr

ORCID: 0000-0002-2546-6697

ÖZ

Son yıllarda yaşanan, teknolojinin büyük bir hızla gelişmesi, kişilerin bilinçlenmesi ve artan çevre sorunları ile birlikte inovasyon da yeni bir boyut kazanmıştır. Artan bu çevre sorunlarına bir çözüm arayışı sonucu ortaya çıkan ve çevreciliği vurgulayan inovasyon türü, yeşil inovasyon olarak adlandırılmıştır. Yeşil inovasyonun amacı, işletmelerin olumsuz ekolojik etkilerini minimuma indirmektir. Yeşil inovasyon uygulamalarıyla doğal kaynakların korunmasına büyük bir katkı sağlanabilecektir. Bu çalışma, yeşil inovasyon kavramını detaylandırarak, yeşil inovasyon konusundaki literatüre katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, Türkiye’de faaliyet gösteren bankalar, yeşil inovasyon uygulamaları açısından incelenmiştir. Yeşil inovasyon uygulamalarının hangi düzeylerde ve ne şekillerde ele alındığı çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Çevreye karşı duyarlılıkları, yeşil inovasyona bakış açıları, yeşil inovasyon beklentileri ve uyguladıkları yeşil inovasyon uygulamaları araştırılmıştır. Uygulamadaki benzerlikler ve farklılıklar ortaya konularak, elde edilen sonuçlar değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: İnovasyon, yeşil inovasyon, bankacılık sektörü.

Araştırma Alanı: İşletme

Araştırma Türü: Araştırma

Jel Kodları: M13, Q01

BANKING SECTOR IN TERMS OF GREEN INNOVATION PRACTICES

ABSTRACT

Innovation has gained a new dimension with the increasing environmental problems with the rapid development of technology and the awareness of people in recent years. The type of innovation that emerges as a result of the search for a solution to these increasing environmental problems and emphasizes environmentalism is called green innovation. The aim of green innovation is to minimize the negative ecological impact of businesses. With green innovation practices, a great contribution can be made to the protection of natural resources. This study aims to contribute to the literature on green innovation by elaborating on the concept of green innovation. In the study, banks operating in Turkey were examined in terms of green innovation practices. How and at what levels the green innovation practices are handled constitute the basis of the research. Environmental awareness, green innovation views, green innovation expectations and green innovation practices were investigated. The results obtained were evaluated by revealing the similarities and differences in the applications.

Keywords: Innovation, green innovation, banking sector.

Research Field: Business

Research Type: Search

JEL Codes: M13, Q01

Gönderim Tarihi: 20 Aralık 2023; Kabul Tarihi: 19 Şubat 2024

Copyright © İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi

1. GİRİŞ

İklim değişikliği nedeniyle doğal kaynakların sürdürülebilirliği tehdit altına girmiştir. İklim değişikliğinin ortaya çıkardığı ekolojik sorunlar, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı için yeni ve yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Dolayısıyla yeşil inovasyon çok önemli bir araç haline gelmiştir. Doğal kaynakların korunması amacıyla, yalnızca üretim sektöründe değil, hizmet sektöründe de yeşil inovasyona yönelik çalışmalar artmıştır.

İnovasyon ile çevre ilişkisini içeren, inovasyon türü olan yeşil inovasyon kavramı literatürde çeşitli kavramlarla ifade edilmektedir (Pichlak ve Szromek, 2021). Çevreci inovasyon, ekolojik inovasyon, sürdürülebilir inovasyon ve yeşil inovasyon kavramlarının literatürde aynı anlamda ve birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmektedir.

Yeşil inovasyon, sera gazı emisyonlarını ve karbon ayak izini azaltmak amacıyla kullanılan yenilikçi uygulamaları ifade etmektedir (Schiederig vd. 2012). Yeşil inovasyon uygulamaları sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya ulaşma konusunda kilit rol oynamaktadır. Diğer bir ifadeyle, yeşil inovasyon, ekonomik açıdan başarılı olabilmek için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Bu konudaki literatür incelendiğinde, yeşil inovasyon kavramını ele alan çalışmaların olduğu ancak bunların birçoğunun üretim sektöründe yeşil inovasyon uygulamalarını incelediği tespit edilmiştir. Charter ve Clark (2007), sürdürülebilir inovasyonun ekolojik, ekonomik, sosyal ve etik boyutları olduğunu ifade etmiştir. Schiederig vd (2012), sürdürülebilir inovasyonun ekonomik, ekolojik ve sosyal boyutları olduğunu belirtmiştir. Zhang vd.(2019), yeşil inovasyonun çoğunlukla işletme yönetimi alanında olduğunu açıklamıştır.

Bununla birlikte, Türkiye’de yeşil inovasyon kavramını analiz eden çalışmalar incelendiğinde, konuyla ilgili çalışma sayısının yetersiz olduğu görülmüştür. Sürdürülebilir ekonomik kalkınma açısından büyük önem arz eden hizmet sektöründe yeniliklerin nasıl geliştirildiği ve uygulandığı hususlarının akademik yazında genellikle göz ardı edildiği tespit edilmiştir.

Bankacılık sektörü, finansal hizmet sektörü olarak, sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanabilmesi açısından önemli bir role sahiptir. Bankaların ekolojik etkisi, yalnızca bankacılık faaliyetleriyle ilgili değil, müşterilerin faaliyetleriyle de ilgilidir. Örneğin bankalar kredi kullanırken ekolojik açıdan belirleyici olmaktadır. Faaliyetleri çevreye karşı duyarlı olan işletmelere verilen krediler, kaynakların sürdürülebilirliğine katkı sağlarken, çevreye karşı duyarlı olmayan faaliyetler yürüten işletmelere verilen krediler, ekolojik kirliliğe sebep olmaktadır. Ayrıca bu durum bankalar açısından finansal risk de oluşturmaktadır. Bunun nedeni, günümüzde işletmeleri ekolojik olarak duyarlı olmaya zorlayan birçok düzenleme bulunmasıdır.

Yeşil inovasyon kavramı, Türkiye’de teorik açıdan son dönemde gündeme gelen konular arasında yer almaktadır. Hizmet sektöründe yeşil inovasyon uygulamalarının gelişen bir alan olması dolayısıyla çalışmanın literatürde özgün bir değere sahip olacağı düşünülmektedir.

2. YEŞİL İNOVASYON

İklim değişikliğinin ekolojik etkisinin artması, Kovid-19 salgını gibi bulaşıcı hastalıkların ekolojik sisteme etkileri, müşteri beklentilerinin değişmesi

gibi unsurlar, işletmelerin ekolojik değer yaratmaya yönelik yenilikler geliştirme konusunda farkındalığının artmasına neden olmuştur. Yeşil yenilikler olarak nitelendirilebilecek bu yenilikler, yeşil inovasyon kavramını ortaya çıkarmıştır. Yeşil inovasyon sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasında önemli bir kavram ve yaklaşımdır.

İnovasyon kavramının tanımlanmasında en temel referans olarak, Joseph Schumpeter'in 1911'de yaptığı tanım kabul edilmektedir. İnovasyon kavramı, rekabet avantajı kazanmak için ürünlerin, hizmetlerin, süreçlerin ve örgüt yapılarının geliştirilmesini ifade etmektedir.

Uluslararası Standartlar Kurumu (ISO), inovasyonu "değeri gerçekleştiren veya yeniden dağıtan yeni veya değiştirilmiş bir varlık" olarak tanımlamaktadır (ISO, 2023).

İnovasyonun tanımı konusunda, uluslararası düzeyde kabul gören kaynakların başında OECD ile Avrupa İstatistik Kurumu'nun birlikte yayınladığı "Oslo Kılavuzu" gelmektedir. Kılavuza göre, inovasyon, yeni veya önemli ölçüde değiştirilmiş ürün (ürün veya hizmet) veya sürecin; yeni bir pazarlama yönteminin veya iş uygulamalarında, iş yeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni bir organizasyonel yöntemin uygulanmasıdır (OECD ve EUROSTAT, 2005).

İnovasyon, çevresel zararı azaltmanın veya önlemenin önemli bir yolu olarak kabul edilmektedir. Çevresel zararı azaltmayı veya önlemeyi amaçlayan inovasyonun alt boyutu da yeşil inovasyon olarak ifade edilmektedir.

Yeşil inovasyon kavramına ilk olarak Fussler ve James 1996'da yazdıkları kitapta yer vermiştir. Yazarlara göre, yeni ürün ve süreçler müşteri ve işletme açısından bir değer sağlarken, olumsuz ekolojik etkileri önemli ölçüde azaltmaktadır (Fussler ve James 1996).

Schiederig vd. tarafından 2012 yılında yapılan çalışmada, yeşil inovasyon, çevreyi düzenleme amacıyla geliştirilmeyen fakat doğası gereği çevreye olumlu yönde etki yapan inovasyon olarak tanımlanmıştır (Schiederig vd. 2012).

Yeşil inovasyon kavramı, süreçlere odaklanan, yeni teknolojileri amaçlayan tasarım, donanım ve yazılım içeren sürdürülebilir inovasyonu ifade etmektedir (Leenders, ve Chandra 2013).

Yeşil inovasyon kavramı, karbon ayak izinin azaltılması amacıyla gerçekleştirilen uygulamaları içermektedir. Yeşil inovasyon uygulamaları, doğal kaynakların doğru ve etkin şekilde yönetilmesini kapsamaktadır. Bu nedenle, uzun vadeli sürdürülebilir ekonomik kalkınmayı sağlamak için büyük öneme sahiptir. Zira, sürdürülebilir kalkınma, gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmanın yanı sıra, sosyal ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlanması açısından da önemli bir unsurdur.

Salt büyüme odaklı anlayışın yerini sürdürülebilir kalkınma anlayışına bırakmasıyla "BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları" (SKA) toplumlara ve işletmelere rehberlik etmeye başlamıştır. 17 temel amacı içeren SKA, yeşil inovasyonun benimsenmesinde de öncü rol oynamaktadır.

Yeşil inovasyon, üretim ve tüketim faaliyetlerinden kaynaklanan olumsuz ekolojik etkileri en aza indirmeyi hedeflemektedir. Yeşil inovasyon, genel inovasyon kavramından farklı şekilde, işletmelerin rekabet gücünü artırırken, gelecek nesiller için çevrenin ve doğal kaynakların korunmasını

da hedeflemektedir. Yeşil inovasyon, mevzuata daha fazla tabi olduğundan, benimsenmesi için daha fazla düzenleme ve politika değişiklikleri gerektirmektedir.

Yeşil inovasyonda, yeşil Ar-GE yatırımları, iş yapma şekillerinin yeniden şekillendirilmesi, müşteri ihtiyaç ve beklentilerinin sürdürülebilirliği önem arz etmektedir. Bir başka deyişle, yeşil inovasyon uygulamaları sürdürülebilir üretim modelini ifade etmektedir.

Yeşil inovasyon yalnızca ürün değil, hizmet üreten sektörlerde de gerçekleşmektedir. Ancak son yıllara kadar hizmet sektörlerinde yeşil inovasyon uygulamaları göz ardı edilmiştir. Hizmet sektörleri de sürdürülebilir ekonomik kalkınma açısından önemli etkiye sahiptir.

3. BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YEŞİL İNOVASYON UYGULAMALARI

Bankalar, finansal sistem içerisinde ekonomik sürdürülebilirlik açısından önemli bir role sahip olduğu gibi, ekolojik ve sosyal sürdürülebilirlik açısından da yatırımlara öncülük etmede kritik bir rol oynamaktadır. Diğer bir ifadeyle bankalar, sundukları finansal hizmetlerin ekonomik sonuçları yanında ekolojik ve sosyal sonuçları ile de ilgilenmektedir. Geleneksel finans hizmetleri finansal getiriye odaklanırken, sürdürülebilir finans hizmetleri, ekonomik, ekolojik ve sosyal getirileri bir arada değerlendirmektedir.

Bankacılık sektörünün çevreye verdiği zarar diğer sektörlerle göre daha az olsa da, yeşil inovasyon uygulamalarıyla sürdürülebilirliğe katkı sağlamaya çalışmaktadır. Bu çerçevede bankalar internet bankacılığı ve mobil bankacılık kullanımını artırmayı hedeflerken, yeşil krediler, yeşil tahvil, yeşil sukuk, yeşil sigorta gibi uygulamaları da ortaya koymaktadır.

Finansal kuruluşlar özelinde bankaların hem kendi işlemlerinde hem de aracılık ettikleri işlemlerde olumsuz ekolojik etkileri bulunmaktadır. Finansal kuruluşların, yatırım yapan işletmelere veya müşterilere yardımcı olmak için karar verirken ekolojik performansı dikkate almaları esastır (Bihari ve Pandey, 2015).

Ekonomik ve finansal kararlarda ekolojik etkilerin yanı sıra, riskler ve fırsatlar da dikkate alınmaktadır. Ekolojik etkilerin risk parametrelerine dahil edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, aşağıda yer alan risk ve fırsatlar etkin şekilde değerlendirilmelidir (BDDK Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, 2021).

Fiziksel riskler:

- Fiziki varlıkların zarar görmesi / operasyonların kesintiye uğraması
- Müşterilerin geri ödeme kapasitesinin zayıflaması
- Teminatların zarar görmesi
- Tazminat taleplerinin artması

Sürdürülebilir Ekonomiye Geçiş Riskleri:

- Müşterilerin geri ödeme kapasitesinin zayıflaması
- Varlık ve teminatların değer kaybetmesi
- Lisans iptalleri
- Kota ve sınırlamalar
- Vergi düzenlemeleri
- Tüketicilerin ve yatırımcıların tercihlerinin değişmesi

İtibar kaybı:

- Çevreye zarar veren projelere sağlanan finansman nedeniyle oluşan kamuoyu tepkisi

Fırsatlar:

- 2030 yılına kadar her yıl yaklaşık 7 trilyon ABD doları tutarında ilave yatırım ihtiyacı
- Dönüşüm sürecinde ortaya çıkacak yeni ticari faaliyetlere (Örn: karbon emisyon ticareti) dayalı yeni finansal ürünler, pazarlar ve fırsatlar
- Çevresel ve sosyal duyarlılığa sahip kesimlerden fon temin edilmesi
- Kamusal ve uluslararası fonlara aracılık imkanı
- İmaj yönetimi
- Yeşil/sosyal tahvil ihracı veya yeşil kredilerin menkul kıymetleştirilmesi yoluyla yurtdışı piyasalardan uzun vadeli ve makul maliyetle sağlanabilecek kaynaklar
- Kamu tarafından verilecek destekler (sermaye yeterliliği, karşılıklar, teminat değerleri, aracılık maliyetleri vb.)

Risk ve fırsatlar çerçevesinde, yeşil finansmanın (yeşil aktif rasyosu vb.) teşvik edilmesi önem arz etmektedir. Finansal ürün ve hizmetlere yönelik çevre etiketi uygulamasının da desteklenmesi gerekmektedir. Evrensel düzeyde uygulanan gönüllü bir çevresel performans belgelendirme ve etiketleme yöntemi olan çevre etiketinin desteklenmesi önemlidir.

Sürdürülebilir ekonomik kalkınma amacıyla gerçekleştirilen uygulamalardaki uluslararası standartlar da önemlidir. LMA Yeşil/Sürdürülebilirlik Kredi Prensipleri ve ICMA Yeşil/Sosyal/Sürdürülebilirlik Tahvil Prensipleri başlıca uluslararası standartlardır. Bu çerçevede Uluslararası Sürdürülebilir Finans Standartları'na Resim 1'de yer verilmektedir:

Resim 1: Uluslararası Sürdürülebilir Finans Standartları

Kaynak: ISO Yeşil Bülten, 2023.

Bankacılık sektöründe yeşil inovasyon uygulamalarının arkasındaki anahtar fikir, doğal kaynaklarının korunması ve sürdürülebilirliğinin artırılmasıdır. Yeşil inovasyon uygulamaları, ekonomik, ekolojik ve sosyal faktörleri göz önünde bulunduran ve bankacılık süreçlerini, çevre

üzerindeki etkisini en aza indirerek kullanmayı amaçlayan uygulamaları ifade etmektedir. Bankalar, yeşil inovasyon uygulamalarıyla, çevre dostu projeleri destekleme ve karbon ayak izini azaltma konularında öncülük etmektedir.

Bankaların kendi yaptıkları işler açısından sürdürülebilir olmak yanında tüm sektörlerle olan ilişkilerinden kaynaklanan rolleri de yeşil inovasyon uygulamaları açısından önemlidir. Bankalar, yeşil inovasyon uygulamaları ile ilişki kurdukları tüm kurum ve kuruluşları da sürdürülebilir olma konusunda teşvik etmektedir. Bu çerçevede, yeşil finansal ürün ve hizmetler sunmaktadırlar. Bu ürün ve hizmetler Resim 2'de gösterilmektedir: (Sakinç, 2020).

Resim 2: Bankalarda Yeşil İnovasyon Uygulamaları

Kaynak: Sakinç, 2020, s.7

Yeşil finansman araçları olarak tanımlanan ürün ve hizmetler, iklim değişikliğinden kaynaklanan risklerin yönetilmesinde bir potansiyel olarak görülmektedir.

Yeşil finansal ürün ve hizmetlerden en çok kullanılanı yeşil krediler olmaktadır. Yeşil krediler, çevreye duyarlı projelere fon sağlamak amacıyla kullanılan kredilerdir. Düşük faiz oranları, uzun vade tarihleri, ödemelerin belli bir süre sonra başlaması gibi özelliklerinden dolayı büyük olanaklar sağlamakta ve işletmelerin ilgisini çekmektedir. Yeşil kredi veren bankalar da borçluları temerrüde düşmedikçe istikrarlı bir nakit akışı sağlamakta, çevreye duyarlı projeleri finanse etmelerinden dolayı kamuoyu nezdinde güven kazanmakta ve sürdürülebilir bir ekonomi yaratmaya katkıda bulunmaktadır.

Yeşil krediler dışında, yeşil tahviller de çevreye duyarlı projeleri finanse eden bir araçtır. Yeşil tahviller, dünyada ilk kez 2007 yılında Avrupa Yatırım Bankası tarafından ihraç edilmiştir. Yeşil tahviller, diğer tahvillerin birçok temel özelliğini bünyesinde barındırmaktadır. Örneğin, diğer tahvillerde olduğu gibi dönemsel faiz ödemeleri, faiz ödemelerinin vergi matrahından düşürülebilmesi, uzun vade gibi özellikler yeşil tahviller için de geçerlidir. Yeşil tahvilleri diğer tahvillerden ayıran en temel özelliği,

tahvil gelirlerinin çevreye duyarlı projelerde kullanılmasıdır. (Escarus, 2016).

Yeşil tahviller, çevreye duyarlı projeleri sermaye piyasaları ve yatırımcılarla birleştirmek ve sermayeyi sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya yönlendirmek için bağlantı kuran en önemli araçlardan biridir (Orado, 2021).

Ülkemizde bankacılık sektörü genel olarak yenilikçi uygulamaları takip etmektedir. Yeşil inovasyon uygulamaları açısından her bankanın kendi işleyişine yönelik düzenlemelere gittiği görülmektedir.

Ülkemizde yeşil banka unvanını alan ilk banka Türkiye İş Bankası'dır. Türkiye İş Bankası'nın İstanbul Levent'teki genel müdürlük binası, Bina Araştırma Kuruluşu (BRE) tarafından verilen ve tüm dünyada çevre dostu binaları belgeleyen Çevresel Değerlendirme Metodu'nun (BREEAM), mevcut (işletimde) binalar için verilen "BREEAM In-Use" sertifikasını "Çok İyi" (VERY GOOD) dereceyle almaya hak kazanmıştır. (İşbank, 2023)

Bankacılık faaliyetleri açısından ilk yeşil inovasyon uygulaması ise Türkiye Sınai Kalkınma Bankası tarafından 2016 yılında çıkarılan yeşil/sürdürülebilir tahvillerin (Green/Sustainable Bonds) ihracıdır. Garanti BBVA'nın 5 yıl vadeli ve 50 milyon dolar yeni nesil yeşil tahvil ihracı, Türkiye'de gerçekleştiren ilk işlem olma özelliğini taşımaktadır. (Şimşek, 2022). Günümüzde, bankacılık sektörü tarafından ihraç edilen yeşil/sürdürülebilir tahvil miktarı 2016'dan bu yana 2,7 milyar dolara ulaşmıştır (Bigpara, 2023).

Türkiye'de UN Global Compact (BM Küresel İlkeler Sözleşmesi) üyesi bankalar, Akbank, Garanti BBVA, ING Bankası, Şekerbank, Türkiye İş Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası ve Yapı Kredi Bankası'dır. Bu bankalar 2017 yılında Sürdürülebilir Finansman Bildirgesi'ni imzalayarak, hem finans sektörünün hem de reel sektörün dönüşümüne katkı sağlayacak önemli bir adım atmışlardır. Böylece aşağıda yer alan prensipleri benimsemeyi taahhüt etmişlerdir: (Global Compact Türkiye, 2023).

- Yenilikçi sürdürülebilir finans mekanizmalarının geliştirilmesi ve yaygınlaşması için çalışmak,
- Sürdürülebilir iş modelleri geliştirerek ve finans ürünlerinin küresel Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine olan katkısını gözeterek, sürdürülebilir borçlanma piyasasının giderek daha erişilebilir hale getirilmesi için somut aksiyonlar almak,
- Daha sürdürülebilir, yeşil ve dirençli bir ekonominin inşasında, sürdürülebilir finansın getireceği fırsatları ve yükümlülükleri gözetmek,
- Uzun vadede tüm sektörlerle fikir alışverişi ve bilgilendirme desteği sağlayacak, paydaşlar arası iş birliği imkânlarını değerlendirmek,
- Sürdürülebilir finans çalışmaları kapsamına iklimle ilgili risk ve fırsatları entegre ederek paydaşların da bu konuda farkındalığının artmasını sağlamak,
- İklim değişikliği ile mücadele planları kapsamında diğer bankalar ile iş birliği yaparak ve yenilikçi ürünlerle müşterilerinin karbon ayak izinin azaltılmasına aracılık ederken, Türkiye'nin ulusal emisyon azaltım stratejisine destek olmak.

4. YÖNTEM ve BULGULAR

Finansal piyasaların gücü ve yatırımcıların çevreye karşı duyarlı işler yapma taahhüdü, sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın finansmanını başarılı kılmaktadır. Bu bağlamda, çalışmada sürdürülebilirliği sağlamak için bankacılık kapsamında uygulanan yeşil inovasyon uygulamaları incelenmiştir.

Türkiye’de UN Global Compact (BM Küresel İlkeler Sözleşmesi) üyesi ve Sürdürülebilir Finansman Bildirgesi’ni imzalamış bankaların yeşil inovasyon uygulamaları incelenmiştir. Araştırmada kamuya açık raporlardan, bankaların internet sitelerinden ve haber kaynaklarından yararlanılmıştır.

Yeşil inovasyon uygulamalarının öncüsü olan bu bankaların sürdürülebilirlik sürecindeki gelişimleri, yayınlamış oldukları sürdürülebilirlik ilkeleri, standartları ve raporları doğrultusunda yeşil inovasyon uygulamalarının sürdürülebilir ekonomik kalkınma üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler ışığında, bankaların yeşil ürün ve hizmetleriyle sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya sağladığı katkılar değerlendirilmiştir.

İncelenen bankalar alfabetik olarak aşağıda yer almaktadır:

Akbank

30 Ocak 1948 yılında özel sermayeli ticaret bankası olarak kurulan Akbank, ülkemizde bankacılık faaliyetlerine devam etmektedir.

Resim 3: Akbank Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

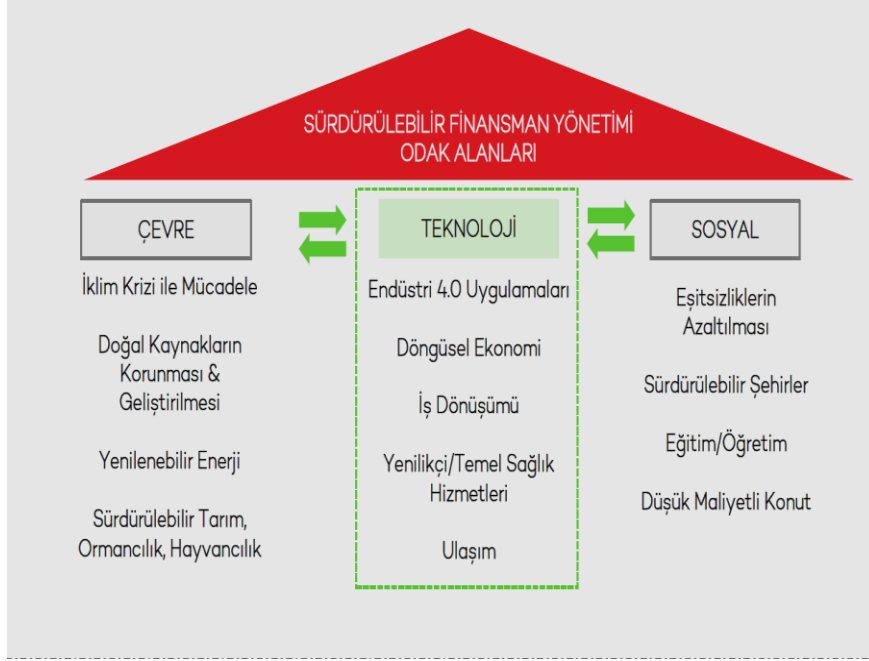

Kaynak: TBB İyi Uygulamalar, AKBANK, Mayıs 2022, s.5

Yukarıdaki şekilde yer alan sürdürülebilir kalkınma amaçlarını gerçekleştirmek üzere kurulmuş Sürdürülebilirlik Komitesi bulunmaktadır. Komite yılda en az 2 kez toplanarak, periyodik olarak sürdürülebilirlik amaçlarını değerlendirmekte ve stratejiler geliştirmektedir.

Sürdürülebilir Finansmana yatırımlar yapılarak ekolojik ve sosyal alana uygun krediler verilmektedir. Bu çerçevede, bankanın sürdürülebilir finansman alanlarında yer alan ürün ve hizmetler aşağıda yer almaktadır:

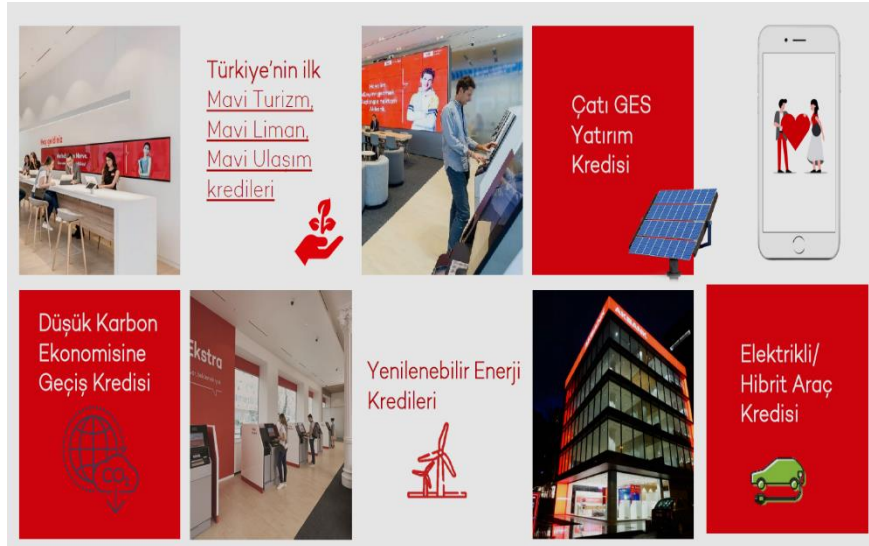
Resim 4: Akbank Sürdürülebilir/Yeşil Finansman Ürün ve Hizmetleri

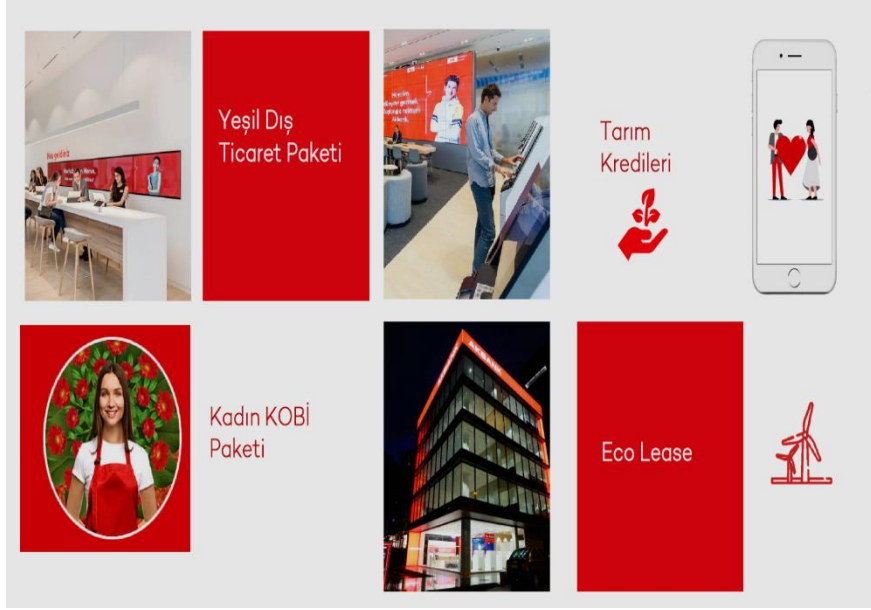

Kaynak: TBB İyi Uygulamalar, AKBANK, Mayıs 2022, s.10

Akbank, Endüstri 4.0 uygulamalarıyla döngüsel ekonomik düzene geçen bir iş modeli dönüşümü gerçekleştirerek, sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda benimsenen yeşil inovasyon uygulamaları da aşağıda yer almaktadır:

Resim 5: Akbank Yeşil Inovasyon Uygulamaları

Kaynak: TBB İyi Uygulamalar, AKBANK, Mayıs 2022, s.13

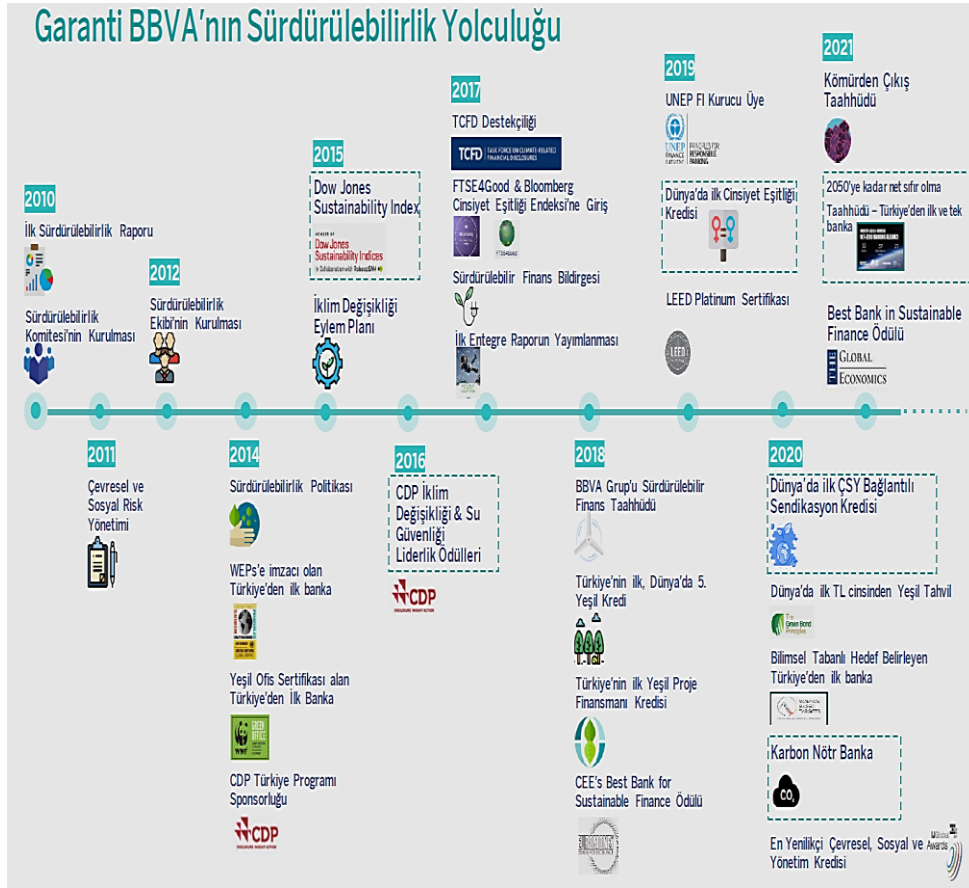
Akbank, sayılan yeşil inovasyon uygulamalarıyla, sürdürülebilir finansmanın çerçevesini genişletip, geliştirmekte, böylece yeşil dönüşüm çalışmalarına katkı sağlamaktadır.

Garanti BBVA

1946 yılında kurulan Garanti BBVA, Türkiye'nin ikinci en büyük özel bankasıdır. Garanti BBVA, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) tarafından hayata geçirilen Sorumlu Bankacılık Prensipleri'ni geliştiren kurucu üyeler arasında Türkiye'den yer alan tek banka statüsündedir.

Garanti BBVA'nın sürdürülebilirlik yolculuğu ilk olarak 2010 yılında Sürdürülebilirlik Komitesi'nin kurulmasıyla başlamış olup, süreç aşağıda özetlenmektedir:

Resim 6: Garanti BBVA'da Sürdürülebilirlik Süreci

Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s.4

Sürdürülebilirlik sürecinde, Sürdürülebilirlik Komitesi aracılığıyla, aşağıda yer alan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na katkı sağlamaktadır.

Resim 7: Garanti BBVA'nın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Garanti BBVA'nın katkıda bulunduğu Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Ekonomik

- 2. Açık İstihdam
- 3. Sağlık ve Kaliteli Yaşam
- 8. Kaliteli İş ve Ekonomik Büyüme
- 9. Kaliteli Enerji ve Altyapı

Çevresel

- 6. Temiz Su ve Tuvalet
- 7. Temiz Enerji
- 12. Sorumlu Tüketim ve Üretim
- 13. İklim Eylemi
- 14. Sağlık Okyanusları
- 15. Kararlı Yaşam

Sosyal

- 4. Kaliteli Eğitim
- 5. Cinsiyet Eşitliği
- 10. Sosyal Eşitlik
- 11. Kaliteli Şehirler ve Topluluklar
- 16. Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar
- 17. Amaçların Ortaklaşarak Gerçekleştirilmesi

Bugüne kadar sürdürülebilir finansmana sağladığımız katkı 60 milyar TL'ye ulaştı

İlgili Önemli Konular	Katkıda Bulduğumuz Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	Katkıda Bulduğumuz SDA Profilleri
Finansal Sağlık	3. İş Etik, Kültür ve Tüketici Konumu	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5C, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	5. Finansal Sağlık ve Danışmanlık	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	2. Kurumsal Yönetim ve Tüm Risklerin Etkin Yönetimi	2.3, 2.4, 2.5, 2C, 2C.1, 2C.2, 2C.3, 2C.4, 2C.5, 2C.6, 2C.7, 2C.8, 2C.9, 2C.10, 2C.11, 2C.12, 2C.13, 2C.14, 2C.15, 2C.16, 2C.17, 2C.18, 2C.19, 2C.20, 2C.21, 2C.22, 2C.23, 2C.24, 2C.25, 2C.26, 2C.27, 2C.28, 2C.29, 2C.30, 2C.31, 2C.32, 2C.33, 2C.34, 2C.35, 2C.36, 2C.37, 2C.38, 2C.39, 2C.40, 2C.41, 2C.42, 2C.43, 2C.44, 2C.45, 2C.46, 2C.47, 2C.48, 2C.49, 2C.50, 2C.51, 2C.52, 2C.53, 2C.54, 2C.55, 2C.56, 2C.57, 2C.58, 2C.59, 2C.60
	5. Finansal Sağlık ve Danışmanlık	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	6. Milet Desteği: Finansal & Riskler	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	12. Kapsamlı Bütçeleme (Diplomasi, kamu, girişimcilik, finansal kapsayıcılık, finansal eğitim)	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
BANKA FAZLA MODERNEYE GELECEK	3. İş Etik, Kültür ve Tüketici Konumu	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	4. Kolay, Hızlı Çözümler ve Kendin Yapı Seçenekleri	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
OPERASYONEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	1. Sermaye Yeterliliği ve Finansal Performans	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	2. Kurumsal Yönetim ve Tüm Risklerin Etkin Yönetimi	2.3, 2.4, 2.5, 2C, 2C.1, 2C.2, 2C.3, 2C.4, 2C.5, 2C.6, 2C.7, 2C.8, 2C.9, 2C.10, 2C.11, 2C.12, 2C.13, 2C.14, 2C.15, 2C.16, 2C.17, 2C.18, 2C.19, 2C.20, 2C.21, 2C.22, 2C.23, 2C.24, 2C.25, 2C.26, 2C.27, 2C.28, 2C.29, 2C.30, 2C.31, 2C.32, 2C.33, 2C.34, 2C.35, 2C.36, 2C.37, 2C.38, 2C.39, 2C.40, 2C.41, 2C.42, 2C.43, 2C.44, 2C.45, 2C.46, 2C.47, 2C.48, 2C.49, 2C.50, 2C.51, 2C.52, 2C.53, 2C.54, 2C.55, 2C.56, 2C.57, 2C.58, 2C.59, 2C.60
	4. Kolay, Hızlı Çözümler ve Kendin Yapı Seçenekleri	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	5. Finansal Sağlık ve Danışmanlık	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
BAKIM VE TEKNİKLER	7. Kaliteli İnovasyon, Kullanılabilirlik (veri güvenliği, sorunsuz yazılım) ve Yetenek	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	8. Siber Güvenlik (iber etkil, veri bütünlüğü, istihdam)	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	9. Cansız Bağlılık ve İnternet Yönetimi	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
EMİTAN VE EN BAĞLI TARAFLAR	10. Çevresel ve Sosyal Denge	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
	11. İnsan Hakları	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
KURUMSAL YÖNETİM	2. Kurumsal Yönetim ve Tüm Risklerin Etkin Yönetimi	2.3, 2.4, 2.5, 2C, 2C.1, 2C.2, 2C.3, 2C.4, 2C.5, 2C.6, 2C.7, 2C.8, 2C.9, 2C.10, 2C.11, 2C.12, 2C.13, 2C.14, 2C.15, 2C.16, 2C.17, 2C.18, 2C.19, 2C.20, 2C.21, 2C.22, 2C.23, 2C.24, 2C.25, 2C.26, 2C.27, 2C.28, 2C.29, 2C.30, 2C.31, 2C.32, 2C.33, 2C.34, 2C.35, 2C.36, 2C.37, 2C.38, 2C.39, 2C.40, 2C.41, 2C.42, 2C.43, 2C.44, 2C.45, 2C.46, 2C.47, 2C.48, 2C.49, 2C.50, 2C.51, 2C.52, 2C.53, 2C.54, 2C.55, 2C.56, 2C.57, 2C.58, 2C.59, 2C.60
	3. İş Etik, Kültür ve Tüketici Konumu	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19
COVID-19	13. COVID-19	5.1, 5.5, 5.8, 5.9, 5.11, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18, 5.19

Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s.5

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları çerçevesinde, enerji verimliliği, dögüsel ekonomi, karbon emisyonlarının azaltımı, sürdürülebilir yatırımların finansmanı ve girişimcilerin desteklenmesi alanlarına odaklanmaktadır. Sürdürülebilirlik eylem planı içerisinde düşük karbonlu ekonomiye geçiş önem arz etmektedir.

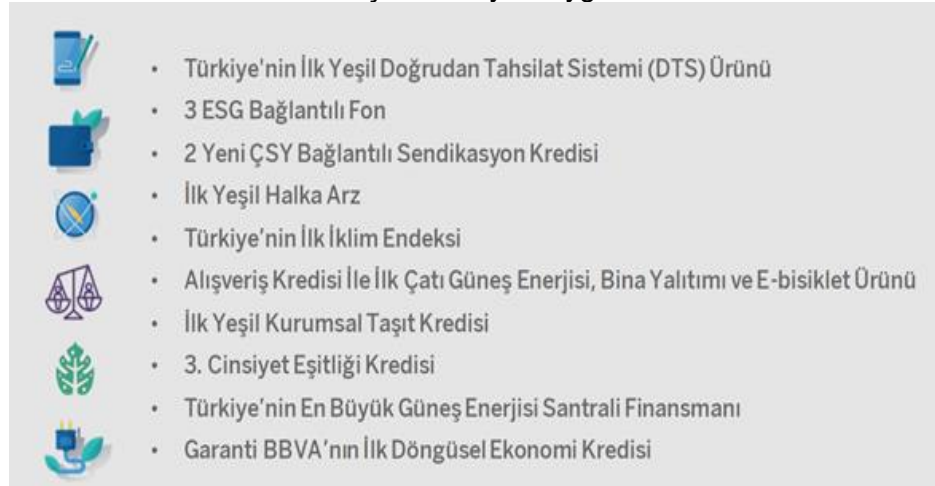
Resim 8: Garanti BBVA'da Sürdürülebilirlik Eylem Planı

Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s. 18

Düşük karbonlu ve dögüsel ekonomiye geçişi hedefleyen, sürdürülebilirlik eylem planı çerçevesinde yürüttükleri yeşil inovasyon uygulamaları aşağıda yer almaktadır:

Resim 9: Garanti BBVA Yeşil İnovasyon Uygulamaları 1

Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s. 24

Resim 10: Garanti BBVA Yeşil İnovasyon Uygulamaları 2

Garanti BBVA Sürdürülebilir Finans Ürünleri

Yeşil Konut Kredisi

- 2017'den beri sunuyoruz.
- B ve üzeri Enerji Kimlik Belgesi ya da LEED, BREEAM gibi uluslararası yeşil bina sertifikaları olan binalardaki konutlar için kullanıyoruz.
- 2020 sonu itibarıyla toplam kullandırım 520 milyon TL oldu.

Çevreci Taahhüt Kredisi

- 2017'den beri sunuyoruz.
- Hibrit ve elektrikli araçlar için kullanıyoruz.
- 2020 sonu itibarıyla toplam kullandırım 34,7 milyon TL oldu.

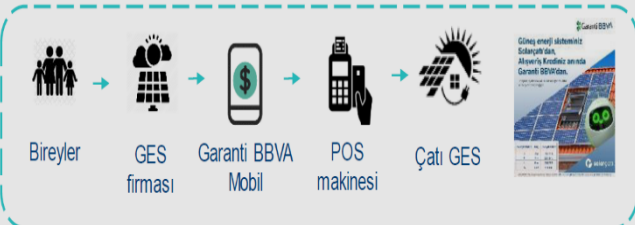

Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s.26

Resim 11: Garanti BBVA Yeşil İnovasyon Uygulamaları 3

Garanti BBVA Sürdürülebilir Finans Ürünleri

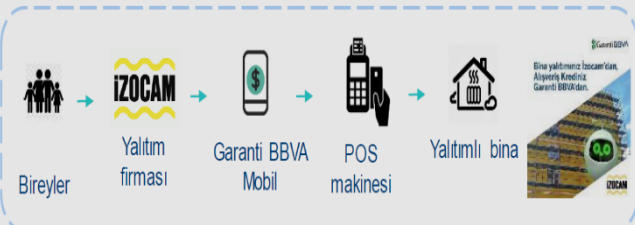
Bireysel Çatı GES

5 dakikada Çatı GES kredisi

Alışveriş Kredisi ile kolay ve hızlı GES kredisi

Bina Yalıtımı Ürünü

5 dakikada Bina Yalıtımı kredisi

Alışveriş Kredisi ile kolay ve hızlı bina yalıtımı kredisi

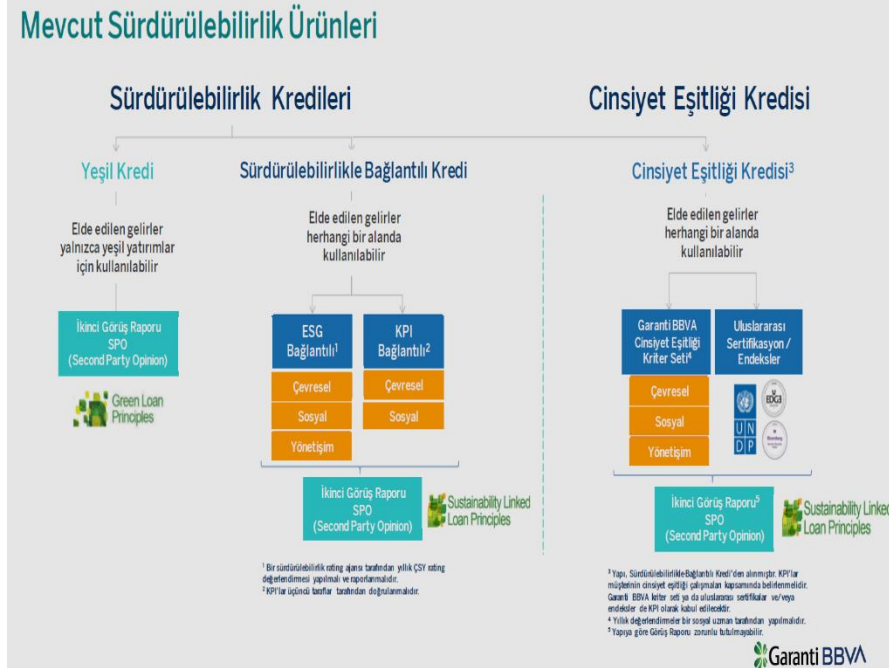
Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s.27

Resim 12: Garanti BBVA Yeşil İnovasyon Uygulamaları 4 Garanti BBVA Sürdürülebilir Finans Ürünleri

Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s.28

Resim 13: Garanti BBVA Yeşil İnovasyon Uygulamaları 5 Kurumsal ve Yatırım Bankacılığı Müşterileri

Kaynak: Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans, 8 Mart 2022, s.25

Yukarıda yer alan yeşil inovasyon uygulamalarıyla ülkenin yeşil dönüşüm çalışmalarına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

ING Bankası

Hollanda merkezli çok uluslu banka statüsünde olan ING Bankası, Net Sıfır Bankacılık Birliği (NZBA) üyesidir. Türkiye’de sürdürülebilir bankacılık konusunda değişime öncülük eden bankalar arasında yer alan bankanın sürdürülebilirlik süreci 2014 yılında başlamıştır.

Resim 14: ING Bankası Sürdürülebilirlik Süreci

Kaynak: ING Sürdürülebilirlik Sunumu, 2022, s.2

Sürdürülebilirliği iş süreçlerine yerleştirmiş olan ING, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından özellikle SKA 8, SKA 10, SKA 12 ve SKA 13’e odaklanmaktadır.

Resim 15: ING Bankası Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

ING Grubu Olarak İklim odaklanıyoruz

Kendi operasyonumuzda net sifıra ulaşmak için uğraşıyoruz

Müşterilerimizi güçlendiriyoruz.

Etkimizi artırmaya çalışıyoruz

12 KURUMSAL CARBON AYRILIK ÜRÜNLERİ

13 İKLİM ALTERNATİFLERİ

- Kendi faaliyetlerimizden kaynaklanan kapsam 1, 2 ve 3 CO₂ emisyonlarının azaltılması (*)
- Tedarikçileri sorumlu şekilde davranmaya teşvik etmek için sürdürülebilir satın alma standartları
- Müşterileri güçlendirmek için öncü ürün/hizmet ve inovasyon sağlanması
- BM destekli [Net Sıfır Bankacılık İttifakı](#) ile uyumlu olarak, 2050 yılına kadar kredi portföyümüzün net sifıra yönlendirilmesi
- Geçiş aşamasındaki müşterilerimizin desteklenmesi yoluyla, Sorumlu Finans’ta büyüme
- Sektörel Net Sıfır yol haritasının sektör oyuncuları ve uzmanlar ile birlikte geliştirilmesi
- İklim uyumluluğu ve iklim riski yönetimindeki ilerlemenin ING Grup bazında yıllık olarak açıklanması
- Müşterilerin biyolojik çeşitlilik üzerindeki olumsuz etkilerini sınırlamalarına yardımcı olurken, bir yandan da pozitif değişiklikler yapmalarına ve biyolojik çeşitlilik risklerini yönetmelerine destek olunması

(*) Emisyon ölçümleri 6 aylık periyotlarla gerçekleştirilmekte

4

Kaynak: ING Sürdürülebilirlik Sunumu, 2022, s.4

ING Bankası, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’na ulaşma hedefiyle yaptığı iş birlikleri aşağıda yer almaktadır:

Resim 16: ING Bankası Sürdürülebilirlik İş birlikleri

ING Grubu işbirliği yapıyor, etkisini arttırmak için birlikte çalışıyor

Sürdürülebilirliği finans piyasasına daha fazla entegre etmek üzere Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans İnisiyatifi (UNEP FI) üyesi ve aynı zamanda Sorumlu Bankacılık İlkeleri'nin kurucu imzacısı.

Net Sıfır Bankacılık İttifakı katılımcısı. Ayrıca Net Sıfır Çelik İnisiyatifi gibi, dekarbonizasyon bağlantılı diğer sektöre özel çalışma gruplarında da aktif ve iklim uyumlu finans iş akışlarına liderlik ediyor.

Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na katkıda bulunuyor. *Sosyal tarafta:* SKA 8 – İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme ve SKA 10 – Eşitsizliklerin Azaltılması & *Çevre tarafında:* sorumlu tüketim ve iklim eylemine odaklanan SKA 12 ve 13.

Müşteriler ile düşük karbonlu dönüşümleri konusunda ortaklıklar kuruluyor.

2021'den beri Birleşmiş Milletler'in Finansal Sağlık ve Kapsayıcılığı taahhüt eden Sorumlu Bankacılık Prensiplerinin kurucu imzacısı.

8

Kaynak: ING Sürdürülebilirlik Sunumu, 2022, s.8

Sayılan iş birlikleri çerçevesinde, düşük karbonlu ekonomiye geçiş hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda gerçekleştirilen yeşil inovasyon uygulamaları aşağıda yer almaktadır:

Resim 17: ING Bankası Yeşil İnovasyon Uygulamaları

Finansal Sağlık ve Kapsayıcılık

Müşterilerimiz ve faaliyet gösterdiğimiz toplumun finansal sağlığını iyileştirmek için çalışıyoruz.

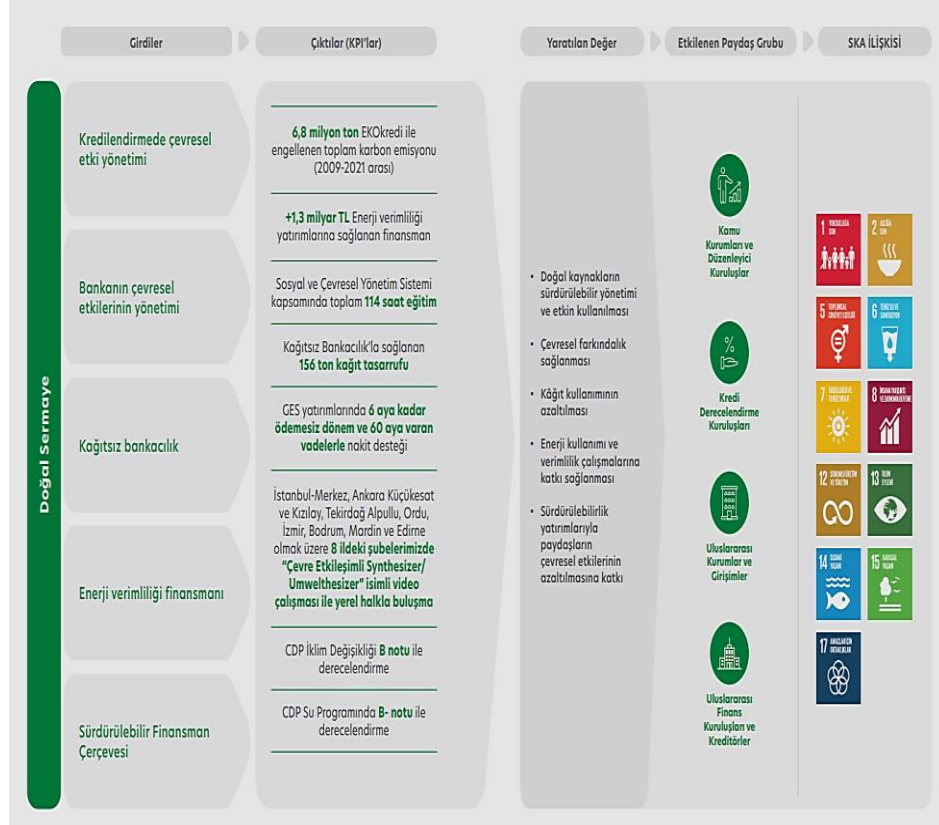
Kaynak: ING Sürdürülebilirlik Sunumu, 2022, s.13

ING, yeşil inovasyon uygulamalarıyla sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaktadır.

Şekerbank

Şekerbank, 1953 yılında yüzbinlerce küçük yatırımcı ve çiftçinin iş birliğinde kurulmuştur. Sürdürülebilir kalkınma odaklı bankacılık geleneğini sürdüren Şekerbank'ta sürdürülebilirlik süreci aktif bir şekilde ilerlemekte ve sürdürülebilir finansmana odaklanılmaktadır.

Resim 18: Şekerbank'ta Sürdürülebilirlik Süreci

Kaynak: Şekerbank 2021 Entegre Raporu, s.44-45

Sürdürülebilirlik süreci çerçevesinde, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na (özellikle SKA1, SKA2, SKA5, SKA6, SKA7, SKA8, SKA12, SKA13, SKA14, SKA15, SKA17) ulaşmak için belirlediği odak alanları ve kurduğu iş birlikleri aşağıda yer almaktadır:

Resim 19: Şekerbank Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Kaynak: Şekerbank Sürdürülebilirlik Raporu, 2021, s.13

Bu amaçlara ulaşmak ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmak için yeşil inovasyon uygulamalarına öncelik verilmektedir.

Resim 20: Şekerbank Yeşil İnovasyon Uygulamaları

Kaynak: <https://www.sekerbank.com.tr/hakkimizda/surdurulebilir-bankacilik/enerji-verimliliği-ve-iklim-değişikliği-ile-mucadele>

Şekerbank'ta özellikle iklim değişikliğiyle mücadele konusunda, gelecek nesillere yaşanabilir dünya bırakabilmek amacıyla sürdürülebilir finansman ön plana çıkarılmaktadır.

Türkiye İş Bankası

1924 yılında kurulan banka, Türkiye’de bireysel ve ticari bankacılık hizmeti sunan en büyük özel banka statüsündedir.

Düşük karbon ekonomisine geçişte aktif rol oynamayı hedefleyen Türkiye İş Bankası, sürdürülebilirlik faaliyetlerini sürekli yeniden yapılandırmaktadır. Banka, yürüttüğü faaliyetlerin ekolojik ve sosyal etkilerini de düzenli olarak takip etmektedir. Bu çerçevede, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ilişkin banka politikaları aşağıda yer almaktadır:

Resim 21: Türkiye İş Bankası Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

2015 yılında ilan edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA); hükümetler, şirketler ve sivil toplum örgütlerine, ortak gelecek için kritik öneme sahip alanlarda, iş birliği içinde çalışmalarını ve harekete geçmeleri için bir çağrı niteliği taşıyor. Bankacılık sektörü, küresel ve bölgesel sorunlara hem doğrudan hem de dolaylı çözümler sunmak için sahip olduğu kaynaklarla bu amaçlara katkı sağlayacak kurumların başında geliyor. Dönüştürücü gücümüzün ve sorumluluklarımızın farkında olarak, faaliyetlerimizde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını rehber alıyoruz. Amaçlara yaptığımız katkıyı değer yaratma sürecinin önemli bir bileşeni olarak görüyoruz.

Düşük karbon ekonomisine geçişi destekliyor ve enerji dönüşümünün sağlanması amacıyla yenilenebilir enerji yatırımları için finansman sağlıyoruz. Ayrıca kendi operasyonlarımız için ihtiyaç duyduğumuz enerjiyi, yenilenebilir kaynaklardan temin ederek yenilenebilir enerji sektörü için kaynak yaratıyoruz. Geliştirdiğimiz ürün ve hizmetleri sunarken çevresel etkileri gözetiyoruz. Finansman sağladığımız projelerin çevresel ve sosyal etkileri titizlikle değerlendiriyor; projelerden kaynaklanan risklerin en aza indirilmesi/bertaraf edilmesi yönünde önlemler alınması sağlıyoruz.

Yaygın şube ağı ve dijital bankacılık uygulamamızın yanı sıra dezavantajlı müşteri grupları için geliştirdiğimiz ürün ve hizmetlerle finansal hizmetlere erişimi destekliyor ve toplumsal refaha katkı sağlıyoruz. Hazırladığımız tarafsız ve kapsamlı ekonomik raporları dijital ortamda sınırsız erişime açarak entelektüel bilgi birikimini farklı paydaşlara yansıtıyoruz. Dijital bankacılığa verdığımız önem, altyapı yatırımlarına sağladığımız finansman yürüttüğümüz inovasyon çalışmalarını ve desteklediğimiz start-up’lar ile yeni ekonomiye geçişte destek sağlıyoruz.

Sürdürülebilir kalkınma için yaygın ve nitelikli eğitimin önemine inanıyoruz. Bu nedenle hem kendi çalışanlarımızın gelişimine yatırım yapıyor, hem de eğitim sektörüne sunduğumuz krediler ve hayata geçirdiğimiz uzun soluklu sosyal sorumluluk projeleri ile ülkenin eğitim kalitesine katkı sağlıyoruz. Adil bir çalışma ortamı sunarak, dezavantajlı grupların finansal hizmetlere erişimini artırarak ve uzun soluklu sosyal sorumluluk programlarını destekleyerek tüm paydaşlarımız için sürdürülebilir değer yaratmak için çalışıyoruz.

Kaynak: <https://www.isbank.com.tr/bankamizi-taniyin/surdurulebilirlik-kalkinma-amaclarina-katkimiz>

Türkiye İş Bankası, yeşil inovasyon uygulamalarını ilke edinmiş bir bankadır. Yeşil inovasyon uygulamaları sayesinde iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini değerlendirerek, sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, Türkiye İş Bankası Yeşil Inovasyon Uygulamaları aşağıda sıralanmıştır:

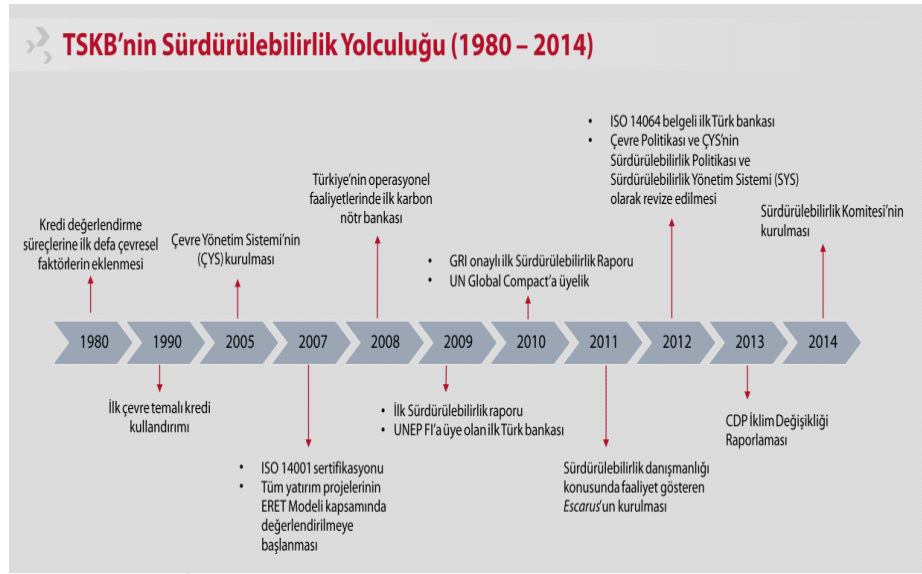
- Yenilenebilir enerjinin finansmanı
- Yeşil tahvil
- İş’te güneş kredisi
- Kentsel dönüşüm kredisi
- Lisanssız elektrik üretim kredisi
- Enerji verimliliği kredisi
- Çevreci taşıt kredisi
- Elektrikli şarj istasyonu kurulum kredisi
- Çevreci işyeri kredisi
- Çevreci ev kredisi
- Denizleri koruyalım kredisi
- Güneş enerjili bankamatiklerimiz
- Geleceğe orman
- Maximum TEMA kart
- TEMA çevre değişken fon
- İş’te kadın hisse senedi fonu
- İş portföy yenilenebilir enerji karma fonu

Yukarıda sayılan yeşil inovasyon uygulamaları çerçevesinde, düşük karbonlu ekonomiye geçiş ve sürdürülebilir ekonomik kalkınma sürecine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası

1950 yılında kurulan banka, Türkiye'nin ilk özel sermayeli kalkınma ve yatırım bankasıdır. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, ortaya koyduğu yeşil inovasyon uygulamalarıyla Türk finans sektöründe öncü banka niteliği taşımaktadır. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nın sürdürülebilirlik süreci 1980'li yıllara kadar dayanmakta olup, 2014 yılında Sürdürülebilirlik Komitesi kurulmuştur.

Resim 22: Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nda Sürdürülebilirlik Süreci

Kaynak: TBB İyi Uygulamalar, TSKB, 09.02.2022, s.5

Sürdürülebilirlik Komitesi periyodik toplantılarıyla, aşağıda yer alan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Resim 23: Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Kaynak: <https://www.tskb.com.tr/hizmetler/surdurulebilir-bankacilik/yarattigimiz-etki/bm-surdurulebilir-kalkinma-amaclari>

Banka, sayılan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile kütüphanecilik unsurunu birleştirmiş ve sürdürülebilirlik kitapları koleksiyonunu okurlara sunmuştur. Bu çerçevede yeşil inovasyon uygulamaları aşağıda yer almaktadır.

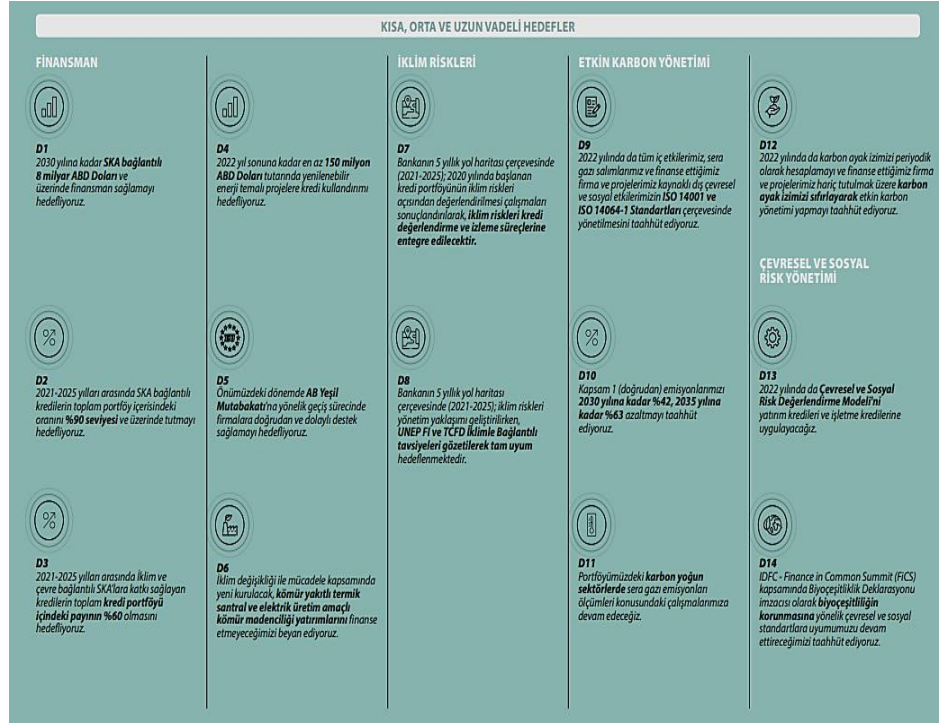
Resim 24: Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Yeşil İnovasyon Uygulamaları

Kaynak: <https://www.tskb.com.tr/hizmetler/surdurulebilir-bankacilik>

Türk finans sektörüne yeşil/sürdürülebilir finans alanında yeni enstrümanlar kazandırmayı hedef haline getiren bankanın sürdürülebilirlik hedefleri aşağıda yer almaktadır:

Resim 25: Türkiye Sınai Kalkınma Bankası Sürdürülebilirlik Hedefleri

Kaynak: TSKB 2021 Entegre Faaliyet Raporu, s:74

İklim riskleri, etkin karbon yönetimi, çevresel ve sosyal risk yönetimini içeren hedeflerin finansmanı önem arz etmektedir.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası

1975 yılında kurulan Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, kendisinin ve hizmet sağladığı kuruluşların faaliyetlerinden doğabilecek ekolojik ve sosyal etkileri değerlendirmekte ve yönetmektedir. Bu amaçla, aşağıda yer alan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağlamaktadır.

Resim 26: Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

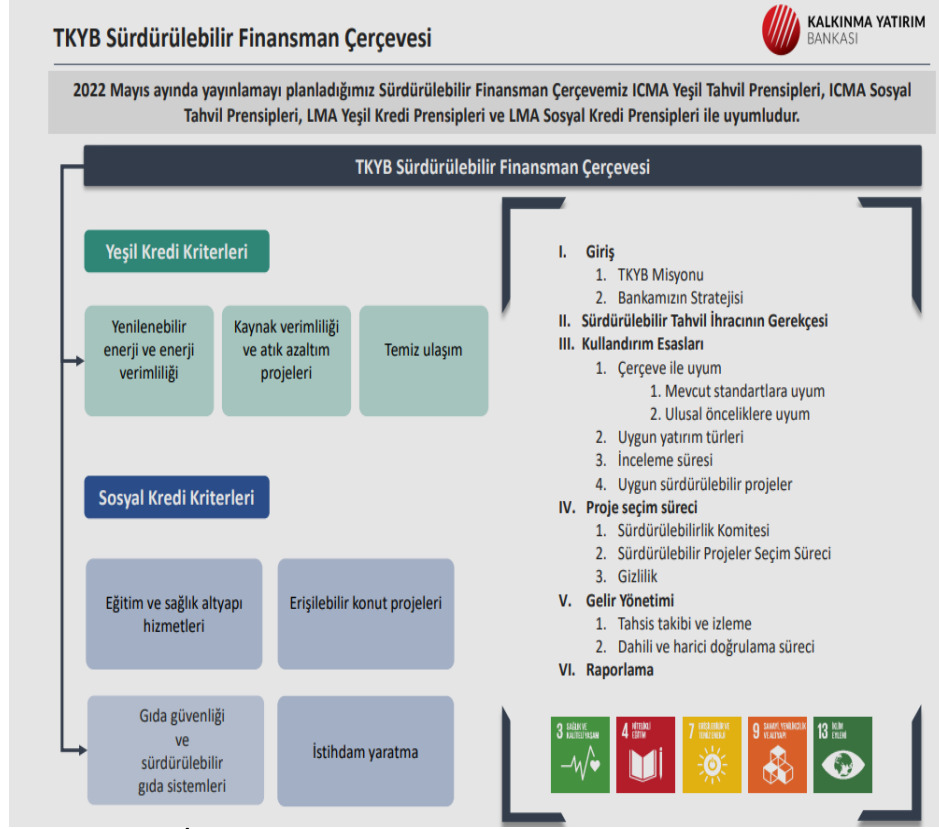
Kaynak: TKYB 2021 Entegre Raporu, s:106

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, 2010 yılında TSE EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Standardı'na sahip olan ilk kamu bankasıdır.

Sektörünün sürdürülebilir gelecek üzerindeki etkisini artırmak amacıyla hazırlanan "UNEP FI Sorumlu Bankacılık Prensipleri"nin kurucu

imzacısıdır. 2021 CDP İklim Değişikliği Programı'nda B (Yönetim) skorunu elde etmiş ve Türkiye'de en yüksek notu alan finans kuruluşları arasında yer almıştır (TBB, 2023)

Resim 27: Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'nda Yeşil İnovasyon Uygulamaları

Kaynak: TBB İyi Uygulamalar, TKYB, 2022, s. 15

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası, özellikle SKA3, SKA4, SKA7, SKA9, SKA13 çerçevesinde, yeşil inovasyon uygulamaları ile sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Yapı Kredi Bankası

1944 yılında kurulan Yapı Kredi Bankası, sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın ancak ekolojik ve sosyal sürdürülebilirlikle birlikte mümkün olabileceği bilincinden hareket etmektedir. Bu çerçevede bankanın sürdürülebilirlik süreci aşağıda yer almaktadır:

Resim 28: Yapı Kredi Bankası Sürdürülebilirlik Süreci

Kaynak: Yapı Kredi'de Sürdürülebilirlik, YAPI KREDİ, Haziran 2022, s.2

Bankanın sürdürülebilirlik sürecindeki amaç gelecek nesiller için ekolojik, ekonomik ve sosyal koşulları devam ettirebilmektedir. Bu çerçevede, finans sektörünün sürdürülebilirlik açısından dönüştürücü güce sahip olduğundan hareketle stratejiler üretmektedir. Bu stratejiler ekseninde belirledikleri hedefler ise aşağıda yer almaktadır:

Resim 29: Yapı Kredi Bankası Sürdürülebilirlik Hedefleri

Kaynak: Yapı Kredi'de Sürdürülebilirlik, YAPI KREDİ, Haziran 2022, s.3

Sürdürülebilir ürün ve hizmetlerle, paydaşlarının ve müşterilerinin yeşil dönüşümlerini desteklemektedir. Bu doğrultuda, Yapı Kredi Bankası Sürdürülebilirlik Çerçevesi aşağıda yer almaktadır:

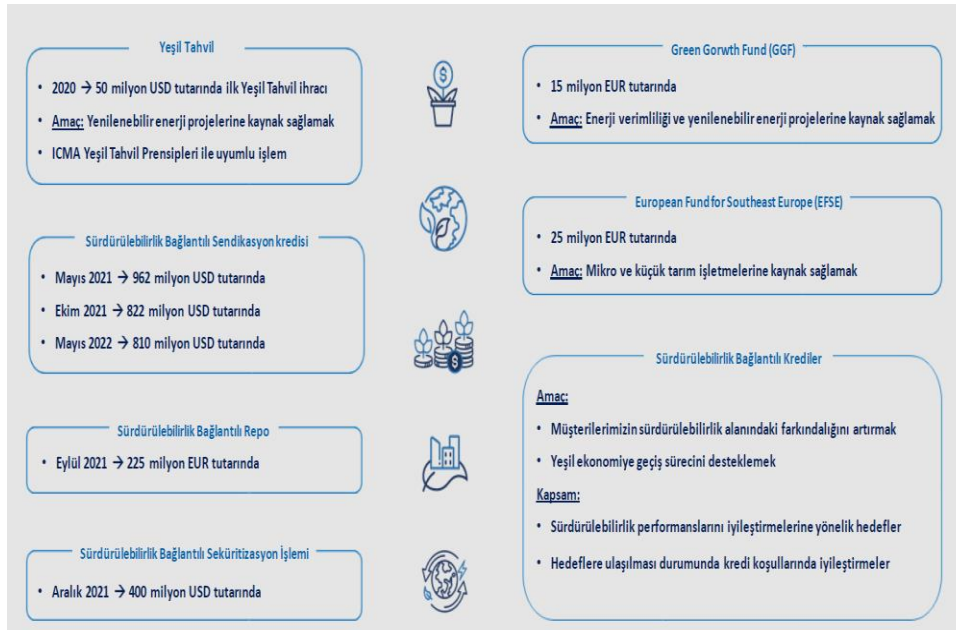
Resim 30: Yapı Kredi Bankası Sürdürülebilirlik Çerçevesi

Kaynak: Yapı Kredi'de Sürdürülebilirlik, YAPI KREDİ, Haziran 2022, s.4

Banka sürdürülebilirlik çerçevesinde, yeşil inovasyon uygulamalarıyla sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu uygulamaların örnekleri aşağıda yer almaktadır:

Resim 31: Yapı Kredi Bankası Yeşil İnovasyon Uygulamaları 1

Kaynak: Yapı Kredi'de Sürdürülebilirlik, YAPI KREDİ, Haziran 2022, s.8

Resim 32: Yapı Kredi Bankası Yeşil İnovasyon Uygulamaları 2

Kaynak: *Yapı Kredi'de Sürdürülebilirlik, YAPI KREDİ, Haziran 2022, s.9*

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada, ülkemizde faaliyet gösteren bankaların sürdürülebilirliği nasıl ele aldığı incelenmiş ve bankalar yeşil inovasyon uygulamaları açısından değerlendirilmiştir. Seçilen bankalar, UN Global Compact (BM Küresel İlerler Sözleşmesi) üyesi ve Sürdürülebilir Finansman Bildirgesi'ni imzalamış bankalardır. Bu kapsamda, bankaların kamuya açık olan raporlarından, internet sitelerinden ve çeşitli haber kaynaklarından faydalanılmıştır.

İncelenen bankalar, yeşil inovasyon uygulamalarını iş süreçlerine başarıyla dahil eden bankalardır. Kendi iş süreçlerinde yeşil teknolojileri kullanan bankalar, sundukları ürün ve hizmetlerde de yeşil inovasyon uygulamalarını başarıyla gerçekleştirmiş ve gerçekleştirmeye devam etmektedir.

Bankaların kurum içi sürdürülebilirlik çalışmalarının dışında, tüm paydaşlarının sürdürülebilirlik yolculuklarında onlara destek vermek için yeşil inovasyon uygulamalarını benimsedikleri görülmüştür. Bu süreçte incelenen bankaların kendilerine özgü uygulamaları olduğu görülmekle birlikte, amaç ve hedeflerinin sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak ve bu konuda öncü olmak olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada seçilen bankaların, iklim değişikliğinin olumsuz ekolojik etkilerini en aza indirmek amacıyla tasarruf ve verimlilikte artış sağlamak için adımlar attıkları görülmüştür. Küresel risk ve fırsatları değerlendirerek sürdürülebilirlik yönetimine önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Değerlendirmeler ışığında, gelecek nesiller için ekolojik, ekonomik ve sosyal koşulların devam ettirilebilmesi amacıyla sürdürülebilirliği iş kültür ve süreçlerinin temeline yerleştirdikleri tespit edilmiştir.

Sürekli yenilik arayışında olan bankalar, sürdürülebilir finans ürünleriyle sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaktadır. Küresel gelişmeleri takip edip, global sürdürülebilir risk ve fırsatları değerlendiren bir yönetim anlayışını benimseyerek, geleceğin belirsizliklerine karşı hazırlanmaktadır. Ayrıca, sürdürülebilir dönüşüm gerçekleştirmek isteyen

müşterilerine yeşil inovasyon uygulamalarıyla destek vermektedir. Bu çerçevede, yeşil dönüşümü destekleyen tüm müşterilerine yeşil ürün ve hizmetlerle destek verdikleri görülmüştür. Sürdürülebilir yatırım projelerinin finansmanını kolaylaştırarak, karbon emisyonlarının azaltılmasının hedeflendiği tespit edilmiştir.

Görüldüğü üzere, finans sektörü sürdürülebilirlik açısından, dönüştürücü bir güce sahiptir. Sektörün bu gücü etkin kullanarak sürdürülebilir ekonomik kalkınma hedefinde önemli görevler üstlenmeleri gerekmektedir.

Finans sektöründe ekonomik sürdürülebilirlik açısından önemli bir role sahip olan bankacılık sektörü de, bireysel ve kurumsal müşterilere sundukları finansal hizmet faaliyetleriyle ekonomik piyasalara yön vermektedir. Bu çerçevede, bankalar yeşil ürün ve hizmetler sunarak sürdürülebilirlik sürecine katkı sağlamaktadır.

Bankalar tarafından sunulan yeşil ürün ve hizmetlerden faydalanmak isteyen işletmelerin, sürdürülebilir kalkınma amaçlarını benimsemiş olması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, işletmelerin sürdürülebilir finans fırsatlarından yararlanabilmeleri için yürüttükleri sürdürülebilirlik stratejileri önem kazanmaktadır.

Bankacılık sektöründe sürdürülebilirlik stratejilerinde, iklim risklerinin etkin olarak yönetilmesi, sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya geçiş sürecinde ihtiyaç duyulan finansman araçlarının üretilmesi, yeşil inovasyon uygulamaları geliştirilmesi ve bu süreçte paydaşlarla işbirlikleri yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

AKBANK, (2022). TBB İyi Uygulamalar.

BDDK Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı (2021). Sürdürülebilir Finans, 26 Mayıs 2021.

Bihari, S. C., Pandey, B. (2015). Green Banking in India, *Journal of Economics and International Finance*, 1-17.

Charter, M., Clark, T. (2007). Sustainable innovation: key conclusions from SustainableInnovation Conferences 2003–2006 organised by The Centre for SustainableDesign.

Escarus (2016). İklimin Finansmanı Yeşil Tahviller/Karbon Fiyatlandırma, 30.10.2023, <http://iklimekonomisi.org/uploads/rapor/6312613-turkce-escarus-insights-climate-finance.pdf>.

Fussler, C. ve James, P. (1996). Driving eco-innovation: a breakthrough discipline for innovation and sustainability. New York: Pitman Publishing.

Garanti BBVA, (2022). Garanti BBVA'da Sürdürülebilir Finans.

https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/yesil-finansman-uygulamasi-yayginlasiyor_ID1470193/.

<https://www.globalcompactturkiye.org/global-compact-turkiye-surdurulebilir-finansman-bildirgesi-guncellendi-2/>.

<https://www.isbank.com.tr/bankamizi-taniyin/surdurulebilirlik-kalkinma-amaclarina-katkimiz>.

- <https://www.isbank.com.tr/bankamizi-taniyin/yesil-ekonomiye-katki-saglayan-urunler>.
- <https://www.isbank.com.tr/bankamizi-taniyin/is-bankasi-yesil-bina-sertifikasi-alan-ilk-turk-bankasi-oldu>.
- <https://www.sekerbank.com.tr/hakkimizda/surdurulebilir-bankacilik/enerji-verimliliği-ve-iklim-değişikliğiyle-mucadele>.
- <https://www.tskb.com.tr/hizmetler/surdurulebilir-bankacilik>.
- <https://www.tskb.com.tr/hizmetler/surdurulebilir-bankacilik/yarattigimiz-etki/bm-surdurulebilir-kalkinma-amaclari>.
- ING Bankası, (2022). ING Sürdürülebilirlik Sunumu.
- ISO, Uluslararası Standartlar Kurumu, (2023), www.iso.org
- ISO Yeşil Bülten, (2023).
https://www.iso.org.tr/surdurulebilirlik/docs/Yesil_Bulten_2023.pdf
- Leenders, M. ve Y. Chandra (2013). Antecedents and Consequences of Green Innovation in the Wine Industry: The Role of Channel Structure, *Technology Analysis ve Strategic Management*, 25 (2), 205-218.
- OECD ve EUROSTAT (2005). *Oslo Kılavuzu: Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler*, 3. Baskı, Ankara: Tübitak Yayınları.
- Orado, D. (2021). What you need to know about IFC's green bonds (The World Bank Climate Explainer Series) Retrieved from, 30.10.2023, <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2021/12/08/what-you-need-to-know-about-ifc-s-green-bonds>).
- Pichlak, M. ve Szromek, A.R. (2021). Eco-Innovation, Sustainability and Business Model Innovation by Open Innovation Dynamics. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 7, 149, 1-15.
- Sakinç, Ö. (2020). Yeşil Bankacılık ve Türkiye Uygulaması, 23.11.2023, <https://www.researchgate.net/publication/345725416>).
- Schiederig, T., F. Tietze ve C. Herstatt (2012). Green innovation in technology and innovation management—an exploratory literature review, *R&D Management*, 42(2), 180-192.
- Schumpeter, J.A. (1911) *The Theory of Economic Development*. Harvard University Press, Cambridge.
- Şekerbank, (2021). Şekerbank 2021 Entegre Raporu.
- Şekerbank, (2021). Şekerbank Sürdürülebilirlik Raporu.
- Şimşek, O. (2022). Yeşil Finansman Uygulamalarının Sürdürülebilir Kalkınma Üzerindeki Rolü: Türkiye Projeksiyonu, *Journal of Economics and Financial Researches*, 4(1), 16-45.
- TKYB, (2021). TKYB 2021 Entegre Raporu.
- TKYB, (2022). TBB İyi Uygulamalar.
- TSKB, (2021). TSKB 2021 Entegre Faaliyet Raporu.
- TSKB, (2022). TBB İyi Uygulamalar.

Türkiye Bankalar Birliği Üyesi Bankalar Tarafından Sürdürülebilirlik Tavsiye Kararı Çerçevesinde Gerçekleştirilen Faaliyetler Raporu, 23.11.2023, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/8805/Surdurulebilirlik_Tavsiye_Karari_Hakkinda_Bankalarin_Faaliyetleri.pdf).

YAPI KREDİ, (2022). Yapı Kredi'de Sürdürülebilirlik.

Zhang, Z., Gong, B., Tang, J., Liu, Z., & Zheng, X. (2019). The joint dynamic green innovation and pricing strategies for a hybrid system of manufacturing and remanufacturing with carbon emission constraints. *Kybernetes*, 48(8), 1699–1730.